

( )

مقدمه.....	۱
۱. یارانه سود تسهیلات.....	۲
۲. یارانه کالاهای اساسی.....	۷
۳. یارانه واردات بنزین.....	۹
۴. سایر یارانه‌ها.....	۱۱
۵. سهم یارانه‌ها در بودجه سال ۱۳۸۵.....	۱۴
۶. پیشنهادها.....	۱۵
منابع و مآخذ.....	۱۸

:
:

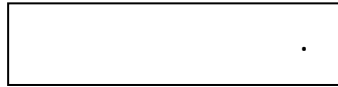
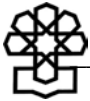
:

( )

نظام پرداخت یارانه در کشورهای مختلف عموماً به «یارانه‌های نقدی»، «یارانه‌های کالایی»، «یارانه‌های بهداشتی» و ... طبقه‌بندی می‌شود. در کشورهای در حال توسعه به دلیل کمبود منابع دولتی و نیز کمبود اطلاعات دقیق از سیستم یارانه‌های نقدی کم‌تر استفاده می‌شود. نظام پرداخت یارانه در ایران در سال‌های اخیر به طور عمده ترکیبی از روش کالابریگی و قیمتی بوده که با مشکلاتی از قبیل پایین بودن هدفمندی، اخلاص در سازوکار قیمت، بالا بودن هزینه، مشکلات اجرایی و کیفیت پایین مواجهه بوده است. در مقابل پیشنهاد‌های اصلاح روش پرداخت یارانه که تاکنون ارائه شده‌اند نه مبتنی بر تجزیه و تحلیل و ارائه تصویری روشن از میزان بهبود معیارهای کالایی روش پرداخت یارانه، بلکه محدود به بازنمایی مشکلات فعلی بوده‌اند. در لایحه بودجه سال (۱۳۸۵) هدفمندسازی یارانه‌ها به عنوان یک بحث اساسی مطرح و تا حد امکان به آن پرداخته شده است. لیکن هنوز تا پیاده‌سازی هدفمند کردن یارانه‌ها فاصله زیادی وجود دارد. در گزارش حاضر به تبصره‌های موجود در لایحه بودجه (۱۳۸۵) درخصوص یارانه‌ها پرداخته می‌شود و در برخی موارد که لازم بوده است مقایسه‌ای با قانون بودجه ۱۳۸۴ صورت می‌گیرد. در ادامه هر مطلب در صورت لزوم مشکلات موجود در تدوین تبصره ذکر شده و حتی‌الامکان پیشنهادهایی ارائه شده است. گزارش به (۴) مقوله یارانه سود تسهیلات، یارانه کالاهای اساسی، یارانه واردات بنزین و سایر یارانه‌ها در لایحه بودجه پرداخته است.

« » « » به دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی اجازه داده شده است تا به منظور حمایت از سرمایه‌گذاری اشتغال‌زا در بخش‌های خصوصی و تعاونی و ... در چارچوب بند «الف» ماده (۱۰) قانون برنامه چهارم توسعه، اعتبارات کمک‌های فنی و اعتباری ... را در قالب وجوه اداره شده برای پرداخت تسهیلات به متقاضیان، پرداخت یارانه سود و کارمزد تسهیلات بانکی یا به صورت تلفیقی در اختیار بانک‌های عامل یا مؤسسات اعتباری مورد تأیید بانک مرکزی و صندوق تعاون و صندوق حمایت از فرصت‌های شغلی قرار دهد. لازم به ذکر است پرداخت یارانه سود و کارمزد تسهیلات بانکی، می‌باید پس از اتمام و بهره‌برداری از طرح صورت گیرد. یارانه سود تسهیلات و کمک و حمایت از سرمایه‌گذاری‌های اشتغال‌زا و زودبازده از محل ردیف ۵۰۳۶۱۰ به مبلغ ۱۲۵۰۰ میلیارد ریال در نظر گرفته شده است.

« » « » همچنین مبلغ ۵۰ میلیارد ریال برای پرداخت مابه‌التفاوت سود بانکی تا سقف ۱۰ درصد به خانوارهایی که سرپرست آن‌ها زندانی است از محل اعتبارات ردیف ۵۰۳۶۱۰ در نظر گرفته شده است.

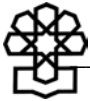
« » « » سیستم بانکی موظف شده است که به تعداد ۵۰,۰۰۰ نفر از آزادگان، خانواده‌های معظم شهدا و جانبازان بالای ۲۵ درصد تسهیلات بانکی با کارمزد ۴ درصد اعطا نماید. با محاسبه نرخ جاری سود بانکی که ۱۶ درصد تعیین شده است، مابه‌التفاوت رقم سود و کارمزد ۱۲ درصد می‌شود.

« » « دولت مکلف شده است ۱۰ درصد سود و کارمزد تسهیلات بانکی حاصل از اجرای قانون تأمین مسکن فرهنگیان و کارکنان آموزش و پرورش مصوب ۱۳۶۸/۲/۱۳ را در مورد کلیه تسهیلاتی که تا تاریخ تصویب این قانون پرداخت شده یا پس از آن تا پایان سال ۱۳۸۵ پرداخت خواهد شد با رعایت ضوابط الگوی مصرف مسکن، پرداخت نماید.

« » « و در اجرای مفاد ماده (۳۰) قانون برنامه چهارم توسعه به دولت اجازه داده شده است که مابه‌التفاوت نرخ سود پنج درصد (۵٪) تا نرخ سود مصوب شورای پول و اعتبار از سود تسهیلات مسکن روستاییان و عشایر داوطلب اسکان در روستا را از محل اعتبارات ردیف ۶۰۱۱۰۴ «بخشی از سود تسهیلات بانکی برای تهیه مسکن روستایی و عشایر و اقشار کم درآمد و سازندگان بخش خصوصی واحدهای مسکونی اجاره‌ای» پرداخت نماید.

« » « دولت اجازه یافته است به منظور حمایت از تأمین مسکن کوچک برای اقشار کم درآمد که توان بازپرداخت دارند، بخشی از سود تسهیلات تا سقف (۶٪) شش درصد از سود را از محل اعتبار ردیف شماره ۶۰۱۱۰۴ قسمت چهارم این قانون، مربوط به «بخشی از سود تسهیلات بانکی برای تأمین مسکن روستایی و عشایر داوطلب اسکان در روستا و اقشار کم درآمد و سازندگان بخش خصوصی واحدهای مسکونی اجاره‌ای» پرداخت نماید.

همچنین در جهت اجرای ماده (۶) قانون تشویق و احداث واحدهای مسکونی استیجاری مصوب ۱۳۷۷/۱۱/۲۳ مجلس شورای اسلامی، دولت مکلف شده است ۴ درصد از سود تسهیلات اعطایی به سازندگان بخش خصوصی واحدهای مسکونی را از محل اعتبار ردیف ۶۰۱۱۰۴ پرداخت نماید.

« » « مبلغ ۳۰۰ میلیارد ریال از محل طرح ۴۰۹۰۶۰۱۱ برای تأمین یارانه سود تسهیلات بانکی برای سازندگان مسکن غیردولتی در نظر گرفته شده است.

« » « » « »

« » « مبلغ ۲۰۰ میلیارد ریال برای تأمین مسکن متخصصین پزشکی و اعضای هیأت علمی شاغل در بیمارستان‌های موجود یا در دست احداث واقع در شهرهای زیر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت در نظر گرفته شده است که اعتبار مربوط از محل ردیف ۵۰۳۸۰۹ اختصاص می‌یابد.

« » « وزارت مسکن و شهرسازی مکلف شده است تا سقف

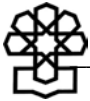
۵۰ درصد از درآمدهای خود را برای تشویق سازندگان واحدهای استیجاری و سایر سازندگان و کمک به تأمین مسکن گروه‌های کم درآمد هزینه نماید.

« » « » « یارانه سود تسهیلات برای کاهش شدت انرژی در کشور از محل اعتبار ردیف ۴۰۶۱۸۰۰۵ در نظر گرفته شده است.

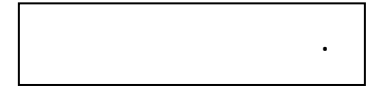
« » « اعتبارات ردیف ۵۰۳۸۲۴ جهت بهینه‌سازی مصرف انرژی در ساختمان به صورت یارانه قابل پرداخت است. این ردیف در لایحه ۱۳۸۵ به ردیف‌های متفرقه اضافه شده است.

« » « جزء ۱-۲، پرداخت ۷ درصد سود تسهیلات بانکی برای ۲۵۰ هزار خودرو به میزان تسهیلات ۵۰ میلیون ریال برای هر خودرو و به منظور جایگزینی خودروهای فرسوده در نظر گرفته شده است که با احتساب تسهیلات مذکور و تعداد خودروها، یارانه رقمی معادل ۸۷۵ میلیارد ریال خواهد شد. »

« » « پرداخت تسهیلات ارزان قیمت از طریق سازمان تأمین اجتماعی برای ساخت و خرید مسکن، ودیعه مسکن، ازدواج دانشجویان و ... دیده شده است.

( )		
۱۲۵۰۰	۵۰۳۶۱۰	یارانه سود تسهیلات و کمک به سرمایه‌گذاری‌های اشتغال‌زا و زود بازده
۵۰	۵۰۳۶۱۰	مابه‌التفاوت سود بانکی به خانوارهایی که سرپرست آن‌ها زندانی است
۶۶۰	یارانه پنهان	پرداخت تسهیلات با کارمزد ۴ درصد به ۵۰,۰۰۰ نفر از جانبازان و خانواده‌های معظم شهدا و ...
نامشخص	یارانه پنهان	پرداخت ۱۰ درصد سود و کارمزد تسهیلات بانکی فرهنگیان و کارکنان آموزش و پرورش
نامشخص	۶۰۱۱۰۴	پرداخت مابه‌التفاوت نرخ سود ۵ درصد تا نرخ سود مصوب شورای پول و اعتبار برای تسهیلات مسکن روستاییان و عشایر
نامشخص	۶۰۱۱۰۴	پرداخت ۴ درصد سود تسهیلات اعطایی به سازندگان بخش خصوصی واحدهای مسکونی
نامشخص	۶۰۱۱۰۴	پرداخت ۶ درصد سود تسهیلات برای حمایت از تأمین مسکن کوچک برای اقشار کم درآمد
۳۰۰	۴۰۹۰۶۰۱۱	پرداخت یارانه سود تسهیلات بانکی برای سازندگان مسکن غیردولتی
۲۰۰	۵۰۳۸۰۹	پرداخت وجه برای تأمین مسکن متخصصین پزشکی و اعضای هیأت علمی شاغل در بیمارستان‌های موجود یا در دست احداث
نامشخص	یارانه پنهان	صرف ۵۰ درصد درآمد وزارت مسکن و شهرسازی برای تشویق سازندگان واحدهای استیجاری و سایر سازندگان و کمک به تأمین مسکن گروه‌های کم‌درآمد
۱۶۴/۶	۴۰۶۱۸۰۰۵	یارانه سود تسهیلات برای کاهش شدت انرژی
۵۰	۵۰۳۸۲۴	یارانه بهینه‌سازی مصرف انرژی
۸۷۵	—	پرداخت ۷ درصد تسهیلات برای جایگزینی خودروهای فرسوده
—	—	پرداخت تسهیلات ارزان قیمت از طریق سازمان تأمین اجتماعی برای خرید و ساخت مسکن

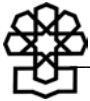

اعتبار مربوط به یارانه کالاهای اساسی عموماً در بند «ب» تبصره «۱۵» آمده است. بر این اساس اعتبار ردیف‌های ۵۰۳۰۱۹، ۵۰۳۶۵۹، ۵۰۳۰۲۱، ۵۰۳۷۸۸، ۵۰۳۰۲۸، ۵۰۳۶۱۱ برای استقرار عدالت اجتماعی و کاهش فقر و هدفمندی یارانه‌ها هزینه خواهد شد. اعتبار ردیف‌های فوق‌الذکر و نحوه هزینه‌کرد و رشد آن‌ها نسبت به ارقام مشابه سال قبل در جدول زیر آمده است.

(ارقام به میلیارد ریال و درصد)

یارانه گندم	۵۰۳۰۱۹	۱۸۹۲۷/۸	۲۵۸۷۰	۳۶/۶۷	—
کالابرگ اقشار محروم و مستضعف	۵۰۳۶۵۹	۷۷۷۱۱/۹	۱۲۲۶۷/۹	۵۹/۰۷	—
یارانه نهاده‌ها و عوامل تولید	۵۰۳۰۲۱	۵۹۶۳/۹	۹۵۰۰	۵۹/۲۹	—
یارانه دارو و شیرخشک	۵۰۳۷۸۸	۲۲۴۴	۲۲۴۴	.	—
یارانه مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان مشمول	۵۰۳۰۲۸	۱۸۷۸/۸	۲۳۵۵/۴	۲۵/۳۶	—
یارانه مابه‌التفاوت قیمت کالاها	۵۰۳۵۷۳	۱۶۰۵	۲۳۲۰	۴۴/۵۴	بند «ج» ماده (۳۹)
یارانه تنظیم بازار	۵۰۳۶۱۱	۱۹۰۵/۸	۳۲۶۷/۲	۷۱/۴۳	بند «ج» ماده (۳۹)
		/	/	/	

مأخذ: قانون بودجه سال ۱۳۸۴ و لایحه بودجه سال ۱۳۸۵.

همان‌گونه که ملاحظه می‌شود یارانه گندم از رشد ۳۶/۶ درصدی برخوردار بوده است. ضمن این‌که در راستای هدفمند کردن یارانه‌ها، یارانه کالابرگ مردم و حمایت از اقشار محروم و مستضعف ۵۹/۰۷ درصد رشد نشان می‌دهد. یارانه نهاده‌ها و عوامل تولید ۵۹/۳ درصد رشد دارد که حاکی از توجه دولت به بخش‌های تولیدی است. بالاترین نرخ رشد در یارانه کالاهای اساسی مربوط به یارانه تنظیم بازار است که از رشدی معادل ۷۱/۴۳ درصد نسبت به سال ۱۳۸۴ برخوردار است. یارانه مابه‌التفاوت قیمت کالاها نیز از رشدی معادل ۴۴/۵۴ درصد برخوردار بوده است.

رشد بالای ارقام لحاظ شده درخصوص یارانه تنظیم بازار نشان می‌دهد دولت سازوکارهای لازم را برای تنظیم بازار در اختیار ندارد و به عبارتی به درستی نمی‌تواند بازار را تنظیم کند.

در ایران معمولاً رویه بر این است که مسئولان بعد از گرانی به فکر تنظیم بازار می‌افتند که رویه غلطی است، بلکه باید علت‌ها از قبل و سال‌های قبل شناسایی شوند و قبل از وقوع اتفاق، دولت راهکار لازم را ارائه دهد، مثلاً در مورد افزایش قیمت پیاز در همین اواخر، دولت باید از تجربیات سال گذشته به نحوی عمل می‌کرد که قبل از شروع فصل سرما تمهیدات لازم برای عرضه پیاز به بازار اندیشیده می‌شد و نه بعد از گران شدن آن. یارانه کالاهای اساسی در مجموع در سال ۱۳۸۵ نسبت به سال ۱۳۸۴ از رشدی معادل ۴۳/۷ درصد برخوردار است.

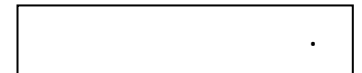
علاوه بر موارد فوق در بند «ه» تبصره «۱۵» به منظور حمایت از اقشار تحت پوشش کمیته امداد، بهزیستی و ... دولت مکلف شده است تا میزان ۱۱۰ هزار تن آرد به قیمت خبازی در اختیار این اقشار قرار دهد. مابه‌التفاوت این قیمت تا قیمت آزاد آرد، یارانه پرداختی است که در قانون بودجه محل تأمین آن از اعتبارات وزارت بازرگانی است. با احتساب قیمت بازاری ۲۵۰۰ ریال برای آرد و قیمت ۴۰ ریال خبازی برای هر کیلوگرم مابه‌التفاوت یارانه رقمی معادل ۲۷۰ میلیارد ریال خواهد

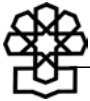
شد. این مبلغ نیز جزء یارانه‌های پنهان محسوب شده و بهتر است در بخش یارانه کالاهای اساسی دیده شود.

« » « » « » میزان ۲۰ درصد از اعتبارات ردیف ۵۰۳۶۵۹ برای افزایش یارانه‌های مواد غذایی خانواده‌های کم‌درآمد، زنان و کودکان بی‌سرپرست، مددجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) علاوه بر سهمیه عمومی اختصاص یافته است که حرکتی در جهت رفع فقر و محرومیت است و گامی مثبت تلقی می‌شود، «

علاوه بر این در جهت اجرای مفاد قانون تأمین زنان و کودکان بی‌سرپرست مصوب ۱۳۷۱/۸/۲۴ و آیین‌نامه اجرایی مربوط و در راستای سیاست توانمندسازی و کاهش فقر افراد نیازمند و اجرای مفاد ماده (۹۵) و بند «ج» ماده (۹۷) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی اعتبار ردیف ۵۰۳۷۸۸ به مبلغ ۴۰۰ میلیارد ریال در اختیار کمیته امداد امام خمینی قرار می‌گیرد تا صرف موارد مزبور شود. این حرکت نیز گامی مثبت در راستای فقرزدایی و هدفمندسازی یارانه‌ها تلقی می‌شود.

در بند «د» تبصره «۱۱» مبلغ ۴ میلیارد دلار در مقابل صادرات نفت خام و معاوضه آن به صورت جمعی خرجی به ترتیب در ردیف‌های ۲۱۰۱۰۳ و ۵۰۳۷۴۸ برای واردات بنزین دیده شده است. اگر هر دلار را معادل ۸۹۵۰ در نظر بگیریم رقم فوق حدود ۳۵۸۰۰ میلیارد ریال خواهد شد. «لازم به توضیح است این رقم در سال گذشته و در قانون بودجه ۱۳۶۴۳ میلیارد ریال لحاظ شده بود که رشد قابل ملاحظه‌ای را نشان می‌دهد و با توجه به سیاست‌های دولت که افزایش ناوگان حمل و نقل عمومی و ... است مشخص نیست چرا این رقم عظیم در لایحه بودجه برای واردات

بنزین دیده شده است. البته این رشد با اضافه کردن متمم بودجه سال ۱۳۸۴ و اصلاح رقم آن منفی خواهد بود. (با توجه به متمم بودجه ۱۳۸۴ که در آن ۲۳,۵۶۴ میلیارد ریال به ردیف ۵۰۳۷۴۸ اضافه شده است، رقم حاصله ۳۷,۲۰۷ میلیارد ریال خواهد شد که رشد آن ۴- درصد خواهد بود)

. براساس قیمت

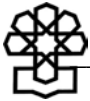
بین‌المللی بنزین اگر ارزش هر لیتر بنزین به ازای هر دلار معادل ۸۹۵۰ ریال را معادل ۴۳۰۴/۵ ریال در نظر بگیریم،^۱ یارانه هر لیتر بنزین از مابه‌التفاوت قیمت فروش در ایران و قیمت بین‌المللی محاسبه می‌شود که رقمی در حدود ۳۵۰۰ ریال برای هر لیتر می‌شود. «با توجه به مصرف ایران از بنزین که سالانه حدود ۲۵ میلیارد لیتر تخمین زده می‌شود یارانه حاصله بالغ بر ۸۷۵۰۰ میلیارد ریال خواهد شد. براساس برآوردهای وزارت نفت یارانه مجموع انرژی در سال ۱۳۸۲، معادل ۱۲۰ هزار میلیارد ریال بوده است که بیش از ۲۰ درصد آن مربوط به یارانه بنزین است. بر این اساس یارانه‌های انرژی در سال ۱۳۸۵ رقم بسیار عظیمی خواهد شد که بخش اعظم آن به جیب اقشار مرفه جامعه می‌رود. البته در این‌جا ذکر این نکته لازم است که عرضه بنزین تولید داخل به قیمت ۸۰۰ ریال و مابه‌التفاوت قیمت آن تا قیمت‌های بین‌المللی عدم‌النفع دولت است ولی باید در نظر داشت که در نهایت می‌تواند نوعی یارانه محسوب شود.

1. با توجه به این‌که قیمت هر تن متریک بنزین (۱/۵۱۳۵۱۵ لیتر که معادل ۸/۵ بشکه است) حدود ۶۵۰ دلار است، قیمت هر لیتر بنزین در سطح بین‌المللی ۴۳۰۴/۵ ریال می‌شود که هزینه‌های حمل‌ونقل نیز باید به آن اضافه شود.

در بند «م» تبصره «۲» تمامی مددجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی کشور، مساجد و حسینیه‌ها از پرداخت حق انشعاب گازرسانی، آب، فاضلاب و برق معاف شده‌اند. برای شفاف‌تر شدن یارانه‌های موجود بهتر است مبالغ فوق در بودجه مدنظر قرار گرفته و از طریق اعطای کمک‌های بلاعوض به افراد مزبور پرداخت شود تا به شرکت ملی گاز بپردازند و سپس به خزانه واریز شود. در حال حاضر این میزان یارانه کاملاً ابهام دارد و رقم آن مشخص نیست.

همچنین در « » « » خانوادگی معظّم شهدا، آزادگان و جانبازان از پرداخت هزینه‌های آماده‌سازی مسکن معاف شده‌اند که در این جا هم شفافیت لازم وجود ندارد و مشخص نیست چه مبلغی صرف این نوع یارانه می‌شود. این در حالی است که در « » « » نیز خانوادگی معظّم شهدا و ... و خانوادگی‌های تحت پوشش کمیته امداد از پرداخت عوارض و کلیه دریافتی‌های شهرداری برای بار اول ساخت مسکن معاف شده‌اند و « » « »

« » « »

مبلغ ۱۰۰۰ میلیارد ریال از اعتبارات ماده (۱۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت برای توسعه بیمه محصولات کشاورزی در نظر گرفته شده است. این اعتبار در راستای اجرای بند «ج» ماده (۱۸) قانون برنامه چهارم توسعه است.

در بند «ب» تبصره «۱۱» و در جزءهای ۶ و ۷ برای توسعه استفاده از لامپ‌های کم مصرف و نیز کمک‌های فنی و اعتباری برای برق‌دار کردن چاه‌های آب کشاورزی از محل اعتبار ردیف‌های ۴۰۶۱۸۰۰۲ و ۵۰۳۸۰۷ در نظر گرفته شده است.

در بند «ط» تبصره «۱۱» تمامی مشترکین خانگی برق مصرفی دو دهک پایین مصرف‌کنندگان برق از تخفیف کامل برخوردار می‌شوند.

( )

....

در بند «د» تبصره «۱۳» مبلغ ۲۵۰۰ میلیارد ریال یارانه تولیدی برای خودروسازان در نظر گرفته شده است که در راستای دوگانه‌سوز شدن خودروها و به ازای هر خودروی تولیدی ۷ میلیون ریال به خودروسازان پرداخت می‌شود.

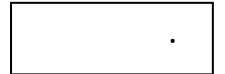
در بند «ط» تبصره «۶» مشترکین خانگی که تا ۷ متر مکعب آب مصرف می‌کنند از پرداخت هرگونه وجهی برای مصرف معاف شده‌اند. به نظر می‌رسد این بند ضرورت وجودی نداشته باشد.

لایحه بودجه ۱۳۸۵ کل کشور است. به ترتیب ۹/۱، ۲/۳۵، ۵/۷ درصد می‌باشد. با توجه به این‌که دولت در ماه جاری متمم بودجه‌ای را مبنی بر کسری‌های یارانه‌ها و... (کسری یارانه کالاهای اساسی در متمم بودجه ۱۳۸۴ رقمی بالغ بر ۱۰۹۷۳ میلیارد ریال می‌باشد) تقدیم مجلس کرد، به نظر می‌رسد ارقام مربوط به سال ۱۳۸۵ باید به نحوی در لایحه لحاظ شوند که در سال آتی نیازی به متمم بودجه نباشد. ضمن این‌که یارانه واردات بنزین نیز با احتساب متمم بودجه ۱۳۸۴ در لایحه بودجه ۱۳۸۵ اندکی کم‌تر دیده شده است که با توضیحات قبلی در بند یارانه واردات بنزین باید دولت این مطلب را هم مدنظر قرار دهد تا شاهد متمم بودجه‌ای در سال آتی نباشیم.

این مطلب با توجه به این‌که در بحث یارانه‌های انرژی تنها یارانه بنزین لحاظ شده است قابل توجه است. لازم به ذکر است اگر رقم مربوط به سایر حامل‌های انرژی و نیز سایر یارانه‌ها در بودجه را وارد این قضیه نماییم، بیشتر حجم بودجه عمومی دولت صرف پرداخت یارانه‌ها می‌شود که اگر هدفمند باشند کار درستی است و نشان از توسعه روزافزون کشور دارد.^۱

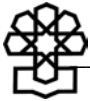

با توجه به آنچه در این گزارش آمده می‌توان پیشنهادات سیاستی زیر را مطرح نمود:

۱. شفافیت در ارقام مندرج در لایحه بودجه ۱۳۸۵ درخصوص یارانه‌ها، آن‌گونه که باید وجود ندارد و دولت محترم باید نسبت به شفاف‌سازی اعداد و ارقام در متن تبصره‌های مربوط به یارانه‌ها که در گزارش آمده اقدام نماید.

۲. برخی از تخفیف‌های موردی که برای برخی از اقشار در متن تبصره‌ها در

۱. لازم به ذکر است در کشورهای توسعه‌یافته درصد بیشتری از بودجه دولت صرف پرداخت یارانه‌ها می‌شود و این مطلب به عنوان یکی از شاخص‌های توسعه می‌تواند مدنظر قرار گیرد.

نظر گرفته شده است، گرچه مثبت تلقی و ارزیابی می‌شود، لکن برای این‌که دولت براساس قانون برنامه چهارم حرکت نماید، خوب است این تخفیف‌ها حذف و معادل ریالی آن‌ها در لایحه بودجه لحاظ و به صورت یارانه مستقیم پرداخت شود تا از این طریق در جهت هر چه شفاف‌تر نمودن یارانه‌ها و نیز هدفمندسازی آن‌ها گام برداشته شود.

۳. عدم مشخص بودن و شفافیت یارانه‌ها در بندهای «ع»، «ف»، «ق» و «م» تبصره «۲» و نیز بند «ح» تبصره «۶» وجود دارد که در هر مورد می‌باید ارقام یارانه، سقف آن و نحوه تخصیص آن کاملاً مشخص شود.

۴. بند «ب» و «ق» تبصره «۲» موضوع واحدی را دنبال می‌کنند و چون یارانه تسهیلات برای تأمین مسکن خانواده‌های کم درآمد در بند «ق» آمده است پیشنهاد می‌شود مبالغ مندرج در این بند با بند «ب» هماهنگ شده و یکجا دیده شوند.

۵. در بند «و» تبصره «۶» منظور از اعضای هیأت علمی شاغل در بیمارستان‌ها و نیز متخصصین پزشکی روشن نیست. مثلاً عضو هیأت علمی شامل چه گروهی از اعضای هیأت علمی می‌شود و آیا اعضای هیأت علمی غیرپزشکی را در بر می‌گیرد. در ضمن در این بند بهتر است بخشی برای سایر پزشکان شاغل و ساکن در شهرهای زیر یکصد هزار نفر جمعیت هم دیده شود.

۶. در بند «د» تبصره «۱۵» منظور از تسهیلات ارزان قیمت مشخص نیست. در ضمن سقف تسهیلات مشخص نشده است. بنابراین پیشنهاد می‌شود عبارات با وضوح بیشتری نوشته شده و سقف تسهیلات هم مشخص شود.

۷. رشد بالای یارانه تنظیم بازار (۷۱/۴۳ درصد) توجیه‌پذیر نیست و دولت باید در این مورد که یکی از وظایف اصلی‌اش محسوب می‌شود دقت بیشتری به خرج دهد و قبل از وقوع گرانی یا ارزانی در برخی از اقلام کالاها، به بازار اجازه خروج از تعادل را ندهد. این مهم از طریق مکانیسم‌های اجرایی دولت (سازمان حمایت از

مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان، وزارتخانه‌های ذی‌ربط و ... قابل اجراست که ناکارایی آن‌ها در بودجه منعکس می‌شود.

۸. اعتبارات بندهای «ه» و «و» تبصره «۱۵» که مربوط به یارانه کالاهای اساسی برای اقشار خاص هستند می‌توانند در قالب یارانه‌های کالاهای اساسی در بند «ب» تبصره «۱۵» دیده شوند. ضمن این‌که نحوه تخصیص یارانه در بند «و» تبصره «۱۵» مشخص نیست و باید مدنظر قرار گیرد.

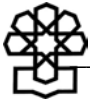
۹. درخصوص یارانه بنزین باید دولت به نحوی عمل کند که خانوارهای کم درآمد نیز بتوانند از یارانه بیشتری بهره‌گیرند. در این ارتباط سیاست دولت مبنی بر افزایش ناوگان حمل و نقل عمومی و ... مناسب ارزیابی می‌شود و امید می‌رود دولت جدی‌تر به این قضیه پردازد.

۱۰. بند «۴» تبصره «۲» و بند «الف» تبصره «۶» موضوعات واحدی را در برخی موارد دنبال می‌کنند. بنابراین پیشنهاد می‌شود در یک بند آورده شوند و شفافیت لازم در بند جدید وجود داشته باشد.

۱۱. بند «ط» تبصره «۶» که به معافیت مشترکین خانگی در مصرف آب می‌پردازد نیز ضرورت وجودی ندارد. ضمن این‌که در راستای هدفمندسازی یارانه‌ها نیست چرا که بعد خانوار در شهرهای کوچک بیشتر است و آب مصرفی آن‌ها از ۷ متر مکعب تجاوز می‌کند، پس نیازی به این بند نیست.

۱۲. در بند «ط» تبصره «۱۱» نیز برای مصرف‌کنندگان برق، مشخص نیست منظور از تخفیف کامل چیست؟ در ضمن شفافیت در اعداد و ارقام این بند وجود ندارد.

۱۳. در بند «د» تبصره «۱۳» پیشنهاد می‌شود سازمان حفاظت محیط زیست کارخانجات خودروسازی را ملزم به رعایت استانداردها نماید تا خود آن‌ها به سمت تولید خودروهای دوگانه‌سوز بروند و اعتبارات این بند برای دوگانه‌سوز شدن

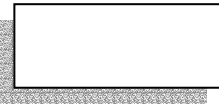

خودروهای با عمر مثلاً کمتر از ۱۰ سال یا ۵ سال در نظر گرفته شود.

۱۴. در بند «الف» تبصره «۱۵» مشخص نشده است اعتبار لازم از چه محلی قرار است پرداخت شود. در ضمن این بند با بند «ح» تبصره «۱۵» در مواردی تداخل دارند که پیشنهاد می‌شود یکجا دیده شوند. در این مورد بند «ک» تبصره «۱۵» نیز در مواردی به همین بحث می‌پردازد که باید یکجا دیده شوند.

۱۵. در بند «ک» تبصره «۱۵» منظور از «بیمه کامل» چیست؟ پیشنهاد می‌شود شفاف توضیح داده شود.

۱۶. اعتبار بند «ل» تبصره «۱۵» بسیار جزئی است و تنها ۷۰۰۰ زوج را پوشش می‌دهد که پیشنهاد می‌شود رقم منطقی‌تری جایگزین شود.

۱. سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، قانون بودجه سال ۱۳۸۴ کل کشور، ۱۳۸۴.

۲. سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، لایحه بودجه ۱۳۸۵، کل کشور، دی ماه ۱۳۸۴.

۳. قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، ۱۳۸۴، چاپ دوم.

۴. مجموعه سخنرانی‌های یارانه، دانشگاه امام صادق (ع)، ۱۳۸۳.

:

درباره لایحه بودجه سال ۱۳۸۵ کل کشور (۲۰) بررسی و تحلیل یارانه‌ها
Report Title: Analysis of Budget Bill Notes in Subsidies (1385)

: مطالعات اقتصادی

: اسدا... جلال آبادی - سمیه شاه‌حسینی

: فتح... تاری

: کمیسیون اقتصادی

:

۱. لایحه بودجه (Budget Bill)

۲. یارانه هدفمند (Targeted Subsidy)

۳. یارانه (Subsidy)

:

در انتهای گزارش درج شده است.